

Un viatge per mar (I)

per Pere Vilàs i Gil

Les traduccions han estat publicades a diferents revistes literàries de la península juntament amb altres poemes dels autors.

VICENTE VALERO

PALABRAS DE LA MUERTE

*Tú, joven moribundo que me llamas
[Amarga,
jamargos son tus labios para entender
[mi gusto!
Si en el fondo me hallases de una vida
[más larga,
me llamarías Dulce; también serías injusto.*

*Mi sabor está hecho de millones de
vidas
que con mi beso apago, oscuro en el
[helor:
astros, almas y dioses. Y ahora que me
[convidas,
seré un instante amarga de tu propio
[amargor.*

*Gran ave de silencio, callada, indiferente
hermana de la Noche, sobre la carne
inerte
es profundo mi vuelo, pálido, mas fugaz.*

*Calma, con mano suave, su último
[rearme;
pero, más que la angustia, impide
[retirarme
la luz de alba del ángel que me sigue
[tenaz.*

Haviem quedat per sortir a les sis del matí del dimecres dia 15. Jo sempre he procurat ser puntual —permeteu-me que ho digui. No m'ha agradat mai que els altres hagin estat pendants de mi per fer qualsevol cosa o anar a qualsevol banda. Així que em vaig presentar al Club Nàutic de Sant Antoni amb tot l'equip per passar dos o tres dies de regates. Quan vaig arribar al vaixell, el Port Magnus, estava tancat. Vaig decidir anar al cotxe —l'havia aparcad just davant de la dàrsena— a esperar que algú donàs senyals de vida. Ja eren les sis i quart. Encara era de nits. La primera claror del dia, més que veure's, es presentia, però al port de Sant Antoni ja hi havia una certa activitat, gent que anava i venia, alguns vianants que amb les mans a les butxaques i el cap baix es dirigien a les seues obligacions de la jornada. Els darrers noctàmbuls ja havien desaparegut i els matiners just havien començat a sortir. El port estava quasi desert.

En aquell viatge, la tripulació estaria formada per sis persones, el nombre ideal: Vicent Mosson, el patró i propietari. El seu fill Toni, un jovenot alt de llargs cabells rossos que li cauen sobre les espatlles i que duia recollits darrera el cap en una coua; el seu semblat és anglosaxó, com el de la seua mare. Tito, un jove de Santa Eulària que a l'estiu treballa de monitor de vela. Pep Rosselló, que és enginyer de telecomunicacions, treballa a Madrid i quan pot escapar-se no es perd ni una sola regata. Elisa, una al·lota del poble que havia fet la patronia de iot i volia agafar experiència —si per un miracle, en aquell moment hagués sabut

l'experiència que agafaria, estic segur que aquell dia, amb molt de gust, s'hauria quedat al poble. I jo mateix, que m'havia acostumat a navegar amb aquell vaixell des de feia uns anys, i tenia plena confiança en les seues condicions marineres, confiança que es va veure confirmada.

Poc a poc varen anar arribant tots, i a les sis i mitja ens vàrem trobar a bord. Després de les salutacions acostumades, ens varen presentar Elisa. Vàrem estibar les bosses als seients de la cambra principal del vaixell i anaren a prendre cafè tots menys Rosselló i jo, que ja havíem esmorzat a ca nostra.

Mentre els altres eren al bar, varen arribar els tripulants del Tropicana, un altre vaixell amarat al nostre costat, que també s'havia inscrit a la regata i havíem de navegar en conserva fins a Dénia. Un cop el vaixell preparat, la tripulació esmorzada, i tot a punt, vàrem amollar les amarres i partírem rumb a Dénia. Eren les set del matí. Vaig pensar que ja començàvem amb una hora de retard. El dia s'havia declarat i la llum de les primeres hores del matí ens permetia veure que l'estat de la mar no era el més adient per passar, tal com preteníem, un dia de navegació relaxada. Passàrem pel freu de sa Conillera amb el motor engegat i, tot seguit, el llebeig ens va fer saber que no estava disposat a deixar-nos passar la jornada de tranquil·litat necessària per poder-nos dedicar a la regata que havia de començar el dia següent. Vàrem amarinar el vaixell amb un ris a la major i, a proa, el floc mitjà. Preparats així, anàvem força escorats, però agafàvem bé

els cops de mar que venien per l'amura de babord. Paràrem el motor i tothom es va disposar a una travessia que en condicions normals no havia de durar més enllà de nou hores, però amb el vent per la proa, podíem esperar-ne de deu a dotze. El Tropicana venia ja darrera naltros. Vàrem tenir un contacte pel canal nou per provar la ràdio i ens disposàrem a navegar el més còmodament possible. El viatge va ser tal com teníem previst, sense dificultats. El vent de llebeig aixecava unes ones prou enutjoses, però el vaixell navegava bé i fins i tot amb una certa comoditat. Fora d'això, el viatge no va tenir cap novetat a ressaltar tret que, a la vista del cap de Sant Antoni, ens vàrem creuar amb una balena. Aquest indret deu ser un pas freqüent d'aquest tipus de cetacis, ja que l'altre any, quan fèiem aquesta mateixa singladura, curiosament record haver-ne vist una altra a trenc d'alba –vàrem fer la travessia a la nit. Reconec que no sabia que les balenes fossin tant abundants a la Mediterrània.

El primer que es veu de la costa espanyola quan hom navega cap allà és, sens dubte, la immensa mola del puig del Montgó. Aquesta gran muntanya es veu perfectament fins i tot des d'Eivissa en dies clars, quan hi ha mestral, o a la tarda, quan el sol s'hi oculta darrere i resalta el seu perfil. Així com navegam cap a ella, que té als seus peus l'antiga ciutat de Dénia, cada cop es veuen més detalls de la costa. El cap de Sant Antoni ja és clarament visible, destacant-se contra l'ombra fosca del Montgó i les muntanyes posteriors. Aviat es veu el far. Dénia apareix allà lluny com una petita elevació sobre la mar, coronada pel seu antic castell. Se m'acut comentar als meus companys que, ja fa quasi dos-cents anys, el Montgó va servir com estació per veure la llum d'un foc que encenien a Eivissa, al cim del puig des Camp Vell, a Sant Mateu, quan Aragó i la seua gent amidaren un arc del meridià de París per tal d'arribar al naixement del metre. Queden tots encantats de la història. Ningú no sabia res. Arribam a la conclusió que a l'escola també haurien d'ensenyar aquestes coses, a

El Port Magnus en una cenyida.

més o en lloc de moltes altres que la gent pot aprendre de majors, si els cal. El coneixement de la història local pot arribar a ser més important, en alguns episodis, que el de la història general, tot i sense despreciar aquesta última.

Un cop deixat per babord el cap de Sant Antoni, la costa no és més que el vessant del Montgó que baixa a la mar amb més o menys suavitat. L'única nota discordant és la mola del cap, avançat dins la mar en direcció a l'est, i que té unes parets gairebé verticals que cauen bruscament, formant així un paisatge molt semblant a la nostra Mola de Formentera. La baldana del Montgó, en la seua part més baixa, quasi arran de mar, és un seguit de casetes blanques que, de lluny, es confonen amb els edificis dels voltants de Dénia. Així i tot, les casetes –ima-

gin que són urbanitzacions una rera l'altra– arriben a una altura que, contemplades des de la mar, sembla inversemblant. Per arribar al port, el navegant s'ha de regir per la petita elevació del puig del castell, la part més alta de la població. La bocana no es veu fins que ja hi ets a prop. Una vegada allí, el millor és demanar al Club Nàutic pel canal nou perquè et donin una amarra. L'entrada del port només es pot fer per un pas senyalitzat amb boies, fora del qual no es pot navegar. El Club Nàutic de Dénia és una magnífica instal·lació amb un gran edifici social i una extensa esplanada per col·locar vaixells.

Una vegada a redós del cap de Sant Antoni, la mar va quedar en completa calma i el vent només es feia sentir en petites ràfegues. Em vaig poder instal·lar còmodament

a contemplar el paisatge. Així com anàvem atracant-nos al port, el vent anava calmant. L'arribada va ser tranquil·la, el vent ja havia desaparegut i fou necessari entrar a motor. De totes formes, després de nou o deu hores de navegar amb el vent bufant de valent per la mateixa amura, s'agraeix un canvi. Els detalls dels edificis nous s'anaven fent cada vegada més clars i Dénia apareixia a les cinc de la tarda baix d'una llum diàfana i suau.

Vàrem amarrar al costat del Tropicana, que va entrar just davant nostre. Mentre els tripulants desàvem el vaixell, el patró va anar a complimentar les formalitats necessàries amb la direcció del Club Nàutic i amb l'organització de la regata.

A les nou i mitja va començar el sopar. Quan va acabar l'àpat, les autoritats de la població i el president del Club Nàutic varen pronunciar paraules d'agraïment i ens desitjaren una bona regata. Anunciaren una reunió de patrons per al migdia següent i la sortida cap el port de la Savina per a les dues. Després de sopar, els jóvens anaren a fer una volta per la població. En Tito ens va dir que, a fi d'alliberar lloc, aniria a dormir al Fanfarre, un vaixell d'uns amics de Santa Eulària que havien arribat el dia abans.

L'endemà, en Vicent i jo ens aixecàrem d'hora, i després d'una dutxa, anàrem a prendre un bon esmorzar d'ous frita amb xulla viada i llesques torrades amb mantega i melmelada. Vàrem fruit del menjar. Ho havíem de fer per dues raons: la primera perquè la nit abans no havíem sopat prou, i la segona perquè no sabíem quantes hores tardaríem a poder tornar a menjar d'una manera normal. El dia abans, a Sant Antoni, havíem embarcat gran quantitat de viandes, però ningú no sabia en quines condicions podríem menjar-les. Quan vàrem entrar al restaurant, devers les deu, el matí era radiant, el cel completament net de núvols i la temperatura molt agradable, no feia vent. Quan vàrem sortir, mentre anàvem caminant en direcció al Club Nàutic, les branques de les palmeres del passeig marítim es movien de forma que vaig veure que,

durant el temps que havíem estat a l'interior del restaurant, la situació havia canviat.

Efectivament, així com ens anàvem acostant al Club Nàutic sentíem la remor característica de les drisses de desenes d'embarcacions pegant colpets al pal metàl·lic per l'acció del vent. Aquell clin-clan em va fer pensar que si a aquella hora sortia vent, el més probable era que n'hi hagués més de la mida. Just arribats al Port Magnus posàrem l'electrònica en marxa, i l'anemòmetre ens va indicar ràfegues de vint-i-quatre nus. Allò no em va agradar. Vaig pensar que no era cosa de començar una regata amb aquelles condicions. El cel, pel contrari, estava radiant i completament net, la visibilitat era molt gran i es distingien perfectament les casetes de la falda de la muntanya que teníem a estribord per la part de popa. Era una situació típica de mestral. D'altra banda, les prediccions del temps anunciaven vent fort d'aquella direcció. Vàrem consultar amb la tripulació del Tropicana i arribàrem a la conclusió que, amb aquelles condicions, el millor era no sortir.

A migdia anàrem a la reunió de patrons. Allí ens varen donar les instruccions de regata: hora de sortida, rumb a seguir una vegada arribats a Eivissa -Formentera sempre per estribord-, etc. En quant a les condicions meteorològiques ens varen dir que, de moment, eren un poc dures, però que confiaven que enmig del canal anirien millorant. Vaig pensar que les seues previsions tenien lògica. Les hores anaven passant i la borrasca es desplaçava cap a llevant, en direcció a Itàlia, amb la qual cosa la nostra situació anava quedant dins l'acció d'una cunya d'altres pressions que venia al darrera. Jo havia vist el mapa meteorològic de la televisió de Catalunya els dies abans de la sortida. El vent que teníem en aquells moments era la confluència de les isòbares de la depressió i les del centre d'altres pressions, un canal de vent de mestral que s'anava desplaçant cap a llevant. La nit abans, però, no havia pogut veure les previsions, perquè en el televisor del Club Nàutic feien un partit de futbol. Amb

l'expectació que hi ha sempre davant aquest tipus de retransmissions no era cosa de canviar el canal a tota aquella gent, molt més interessada en les evolucions de la pilota que en el temps a mercè del qual hauríem de navegar el dia següent. Després de la reunió de patrons vàrem sortir a la terrassa. Allí vaig veure en Carles Marc. Havia arribat la matinada anterior, després d'haver navegat durant tota la nit des de Santa Eulària. El seu vaixell, el Borracho, l'havia comprat un dels tripulants no feia gaire temps, les veles també eren noves i en Carles em va comunicar la seua preocupació d'haver de navegar amb temps dur en un vaixell que no coneixia. Tenc a Carles Marc per un bon patró, i quan em va dir que havia decidit no sortir vaig pensar que era el més encertat que podia fer. Mentre tornàvem al Port Magnus, en Vicent i jo comentàvem la situació i també vàrem coincidir en què valia més quedar-nos al port, anar a fer un bon dinar, i esperar que el temps millorés per tornar a Sant Antoni. Curiosament, el vent pareixia que a aquella hora ja no bufava tan fort. Quan vàrem arribar novament a bord, el baròmetre havia pujat i les ràfegues de vent havien baixat a tretze o catorze nus. Era evident que es complien les meues previsions i que així com les hores anaven passant, entràvem dins de l'acció de les altes pressions que es movien en direcció oest-est. Quan vàrem veure que la situació aparentment s'anava estabilitzant, d'acord amb la tripulació del Tropicana, decidírem sortir. El vaixell ja havia estat objecte de la preparació que en aquestos casos se li dispensa i tot estava a punt. Devers la una i mitja vàrem amollar amarres i, a motor, sortírem del port de Dénia. Tot el canal de sortida estava ple de vaixells que es dirigien, com naltros, a les immediacions de la línia de sortida, alhora que s'hissaven majors, es recollien defenses i tots els tripulants s'afanyaven en una o altra cosa que s'havia de fer abans de la sortida.

PERE VILÀS I GIL